

Yetişkin Eğitimi Araştırmalarında Dünya Perspektifleri Montreal Uluslararası Seminer Raporu *

Paul BÉLANGER **

Madeleine BLAIS ***

Çev. : Ahmet YILDIZ ****

Dünyanın farklı bölgelerinden yirmi katılımcı (katılımcıların isimleri makalenin sonunda liste halinde verilmiştir), Montreal Uluslararası Yetişkin Eğitimi Araştırmaları Semineri'nde her bir bölgedeki farklı eğilimleri ve tüm bölgelerdeki ortak konuları tartışmak için bir araya gelmişlerdir. Seminer, küresel bir bakış oluşturmaktan çok, çeşitli bağlamlardaki yeni eğilimlerin değerlendirilmesi, farklılıkların tanınması, ortak güçlüklerin tanımlanması, yaratıcı bir çevre inşa edilmesi ve eşit aktörler arasında farklı perspektiflerle diyaloga olanak tanıyan koşulların ortaya konmasını hedeflemiştir.

UNESCO Uluslararası Semineri için, seminer öncesinde Afrika, Asya, Avrupa (hem Batı hem de Doğu), Kuzey Amerika, Arap ülkeleri ve Latin Amerika'da eğilim analizleri yapılmıştır. Ayrıca her bir bölgeden

* Bélanger, P. & Blais, M. (1995). World Perspectives in Adult Education Research. Report of the International

Seminar. *Adult Education and Development*, 45, 5-22.

** UNESCO Eğitim Enstitüsü Müdürü, Hamburg.

*** Kanada Yetişkin Eğitimi Enstitüsü Başkanı, Montreal.

**** Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde Araştırma Görevlisi.

katılımcılar ve diğer uluslararası uzmanlardan Montreal'deki tartışmalara zemin olması için hazırlanacak raporlara katkı sunmaları istenmiştir.

Seminerde beş temel konu ele alınmıştır:

- 1- Yetişkin eğitiminin farklı ve değişken anlamları: düzenlenmiş öğrenme gerçekliğinin yeniden yapılandırılması ve tanımları
- 2- Araştırmanın örgütlenmesi
- 3- Araştırma konuları ve yaklaşımlar
- 4- Gelecek için gündem: Eğilimler ve gereksinimler
- 5- Uluslar arası işbirliği

1- Yetişkin eğitiminin farklı ve değişken anlamları: Düzenlenmiş yetişkin öğrenme gerçekliğinin yeniden yapılandırılması ve tanımları

Bir müdahale alanı ve bir araştırma odağı olarak yetişkin eğitimi, çeşitli aktörleri tarafından kendi tarihsel koşulları ve özgül bağlamlarına göre farklı şekilde yapılandırılan ve algılanan bir gerçekliktir. Bu nedenle bölgeler arasında çok sayıda farklılık görülmektedir.

Yetişkin eğitimi Afrika'da ve Arap ülkelerinde temel eğitim ihtiyacının aciliyeti nedeniyle, en başta okur-yazarlık eğitimi olarak algılanmaktadır. Ekonomik gelişmenin yükseldiği Asya'nın alt bölgelerinde ise yetişkinler için sürekli eğitim, okur-yazarlık eğitiminden daha çok yetişkin eğitiminin birincil odağı halindedir.

Siyasal şiddetin hüküm sürdüğü bölgelerde halk eğitimi (popular education) yeraltındadır, gizlidir. Diğer bölgelerde çözüm ivediliği taşıyan pratik konular hem teorik hem de temel araştırmanın önüne geçmiştir ve yeraltı propagandasının demokrasiye doğru atılan adımları tehdit ettiği durumlar vardır. Hükümet programlarına katılımın araştırmaları sınırladığı durumlardan da bahsedilebilir. Bunun sonucunda araştırma, yararlı olan fakat hayati olmayan bir etkinlik halini almıştır. Ayrıca bu, araştırmalarda tam bir teşhis ve amaçların eleştirel analizi olmaksızın sonuçların davranışçı değerlendirmelerinin yapılmasına yol açabilmektedir.

Yetişkin eğitimi kavramı onu talep edenlere ve programları önerenlere göre farklılaşmaktadır: Bir yandan okur-yazarlık eğitimi ya da sürekli eğitim, diğer yandan yetişkin eğitiminin farklı biçimleri bulunur. Yetişkin eğitimindeki hakim eğilimler arasındaki ayrım, yetişkin eğitiminin tam bir panaromasını oluşturmak ve her farklı bölgedeki dinamikleri anlamak için göz önünde bulundurulması gereken önemli bir faktördür.

Araştırmanın önemli bir görevi, yetişkin eğitiminin farklı ve değişken tanımlarını sistemize etmek ve anlatmaktır. Bu dikotomi, farklı örneklerin incelenmesinde yararlı olabilir. Örneğin Latin Amerika bağlamında farklı eğitim yapıları, yaygın bir biçimde yoksulluğu azaltmak için ortak bir temel bulmaya çalışırken daha önce örgün ve yaygın eğitim olarak bilinen ikilem giderek önemini kaybetmektedir. Bununla birlikte söz konusu dikotomi, yetişkin eğitiminin, bu eğitimin sadece bir sistem olarak değerlendirildiği ve yetişkin yaşantısını yansıtan bir gerçekliğin gelişimi olarak görüldüğü çok özgül durumları incelemekte de yararlı olabilir. Böylece, yetişkin öğrencilerin kendi direnç alanlarını, görüşlerini, beklentilerini ve yaratıcılıklarını keşfetmelerine olanak sağlanmış olur.

Değişik toplumsal aktörlerin rol aldığı, farklı eğitimsel ve kültürel projelerden dolayı yetişkin eğitiminin ekonomi-politiği bütünsel bir gerçeklik göstermez. Bu nedenle her bir toplumun ayrı incelenmeye ihtiyacı vardır. Araştırmanın kilit rollerinden biri, önemli değişimleri tam olarak anlamaktır. Güney Afrika, Doğu Avrupa ve Latin Amerika'da otoriter rejimlerden daha demokratik devlet biçimlerine geçiş, yetişkin eğitimi bağlamını dönüştürmüştür. Hem sivil toplumun güçlenmesi hem de ekonomik dönüşümü içeren yeni bir ulusal yeniden yapılandırma dönemi yeni sorunları ortaya çıkarmaktadır:

- Kamu yapıları ve devlet dışı bağımsız inisiyatifler arasında yeni bir dinamik ilişki gelişmektedir. Karşı çıkılan eğitim pratikleri artık ön planda değildir.
- Yeni bir yetişkin sisteminin uygulanmasında ve küçük ölçekteki deneyimlerden, ulusal ölçekli politikalara geçişte halk eğitimi (popular education) hakkında öğrenilmiş olan şeylerin uygulanmasının güçlüğü.
- Ekonomik partnerlerin talep ettiği yetiştirim –ekonomi ile ilgili özellikle de formal ekonomi ile ilgili talepler- daha baskındır.
- Doğu Avrupa ülkelerinde, yeni toplumsal düzen ve siyasal şartlar, yetişkin eğitimi serbest piyasa ilişkilerini onaylamaya ve bir kamu ilgi alanı olarak temel konularını terk etmeye zorlamaktadır.
- Yetişkin eğitimi araştırmalarında toplumsal ve sosyolojik konular temel ilgi alanı haline gelmektedir.

Bu aşamada, çeşitli öğrenme alanlarını yeni ulusal bir politika ile birleştirirken eleştirel boyutu muhafaza eden bir yaklaşım nasıl tasarlanabilir?

Yetişkin öğrenmesi, eğitimsel alanın ayrı bir parçası olarak anlaşılması gerekir ancak yetişkin öğrenmesi, çocukluk eğitiminden ya da kültürel çevreden bağımsız, ayrı ele alınamaz. Bu perspektiften bakıldığında, yetişkin eğitime odaklanmış çalışmalar eğitim ve kültür konularına daha eleştirel bir bakış sağlayabilir. Örneğin günümüz bilgi toplumunda okur-yazarlık artık, epistemolojik çerçevenin bir parçası veya geçmişle ilgili bir eksikliğe tepki olarak değil, alt kültürlerdeki öğrenenleri güçlendirme üzerine inşa edilen ve gelecek için bir önkoşul oluşturan gelişimsel bir süreç olarak görülmektedir. Bu, yetişkin eğitimi alanının sınırlarını aşan bir araştırma görevidir. Aynı şey eğitimi yeniden tanımlamayı amaçlayan bazı yetişkin eğitimi araştırma ve uygulamalarındaki eğilimler için de söylenebilir. Bu yeniden tanımlamada eğitim, bilgi ve yetenekleri aktarım olarak değil, fakat insanlar arasındaki iletişimsel bir süreç ve gerçek yetenek ve uzmanlıkların paylaşımı olarak tanımlanmaktadır.

Günümüzde küresel bağlam, yetişkin eğitimi alanındaki araştırmacılar tarafından araştırılması gereken önemli sorunlara neden olmuştur: Giderek artan yoksulluk bağlamında herkes için temel bilginin önceliği ve ivediliği; yüz yüze kaldığımız kitlesel bir fenomen: şehirleşme; temel problemi rekabet ve dışlama olan ekonomilerin küreselleşmesi; sivil topluma katılım ve sosyal adalet arzusunun göz ardı edildiği demokratikleşme.

Yaratıcı olmak ve temel siyasal konularda rol oynamak için yetişkin eğitimi araştırmacıların yüz yüze kaldığı en önemli sorunlardan biri, dinlemeyi, gerçekliği (ki bu gerçek, yüzeyde çok belirgin olmayabilir) yeterli şekilde tanımlamayı, farklı bir biçimde yorum getirmeyi ve gerçekliğin bu yeni yorumlarını etkin bir biçimde iletebilmeyi yeni baştan öğrenmektir.

2- Araştırmanın Organizasyonu

Yetişkin eğitimi araştırmasının organizasyonu tüm bölgelerde değişmektedir. Ayrıca devlet daireleri, üniversiteler ve sivil toplum örgütleri -ve ek olarak resme yeni giren uluslar arası örgütler-, küçük özel ya da bağımsız işyerleri, üniversitelerden bağımsız araştırma enstitüleri, silahlı kuvvetler, sağlık hizmetleri, yayın kuruluşları, sanayi sektörü vb. gibi geleneksel olarak yetişkin eğitimi ile birlikte tanımlanmış olmayan kuruluşlar bulunmaktadır. Buna karşın bu yeni örgütler tarafından üretilen araştırma bulguları son derece sınırlı durumdadır.

Geçmişte yetişkin eğitimi araştırmaları ihmal edilmiş ve hak ettiği konuma ulaşamamıştır. Bu durum alanın kendisini diğer bilimsel disiplinlerden soyutlaması, tanımlama gücü ve yetişkin eğitimi uygulamalarındaki sıkı sektörel bağlar ile açıklanabilir. Yine de bazı bölgelerde olumlu değişimler görülmektedir. Örneğin İspanya, yetişkin

eğitiminde disiplinler arası bir yaklaşımı geliştirerek eğitim dünyası ve sosyal bilim dergileriyle diyalogu geliştirmiş ve alanı devlet ve diğer topluluklar ile işbirliğine açmıştır. Böylece İspanya yetişkin eğitimi alanında önemli bir değişime tanıklık etmiştir. Yetişkin eğitimi araştırmalarındaki bu süreç –ki bu süreç, araştırmanın ancak daha ileri aşamalarında hedefler belirledikten ve araştırmanın özgüllüğü tanımlandıktan sonra mümkündür– bilimsel topluluklar ve karar verme sürecinin artışı, finansal çeşitlilik ve metodun, araştırma nesnelere, araştırma eylem alanlarının ve yayımların çeşitliliği ile sonuçlanmıştır. Ancak bu durumun, daha baskın olan ekonomik sektörler tarafından yok edilme ve finanse edilebilir ve yayınlanabilir bir araştırma olarak değerini ve konumunu kaybetme riski de vardır. Eylem araştırmasında ve katılımcı araştırmada da durum bu şekildedir.

Merkezi ve Doğu Avrupa’da değişim farklı bir yönde gerçekleşmektedir. Sosyalist alanda görece iyi gelişmiş yetişkin eğitimi araştırması, kendini derin bir krizin içinde bulmaktadır: Araştırma projelerinde büyük miktarda azalma, devlet fonlarının kesilmesi ve önemli kurumların kapanması çok sayıda değişimden yalnızca birkaçıdır. Artık araştırma aktiviteleri bireylerin ilgilerine ve sermaye/fon bulma kapasitelerine bağlıdır.

Bu örneklerde görüldüğü üzere, araştırma altyapısı eşitsizdir. Üstelik Kuzey ile Güney ve Doğu ile Batı arasında kaynak materyallere ulaşılabilirlik, dokümanlara ve veri tabanlarına erişim, yeni veri tabanlarının düzenlenmesine etki etme olanakları ve yayım araçları bakımından büyük bir uçurum vardır. Ayrıca Güney’de ve Doğu’da yapılan araştırmaların bu veri tabanlarına dahil edilmesi çok enderdir.

Yetişkin eğitimi araştırmalarının örgütlenmesiyle ilgili birçok sorun, dünyanın farklı bölgelerinde önemli hale gelmektedir: Bir araştırma disiplini olarak yetişkin eğitimi bırakılmalı mıdır yoksa halen geçerli bir araştırma ve odak alanı mıdır? Yetişkin eğitime etkisi olan diğer disiplinlerdeki araştırmalara nasıl tepki vermemiz gerekir? Araştırma ve uygulama arasındaki iş gücü ayrımını nasıl çizeceğiz? Yüksek nitelikte araştırma için gerekli olan araştırma merkezlerinin özerkliğini ve eleştirel perspektifini nasıl sağlayacağız?

3-Araştırma Konuları ve Yaklaşımları

Araştırma konu ve perspektiflerinin seçimi ile yetişkin eğitiminin gelişimi ve yapısını farklı ülkelerin sosyo-ekonomik ve siyasal bağlamları etkiler. Üstelik bağlamların uluslararasılaştırılmasına, ekonomilerin ve dolayısıyla temel endüstri kültürlerin küreselleşmesine ve çok-terafli

kurumlar tarafından geliştirilen politikaların (yapısal uyum politikaları gibi) öneminin artmasına tanıklık ediyoruz.

Bu engellerle, araştırmanın yönünü belirlerken bu dış etkileri göz önünde bulundurmayı başarabilecek miyiz?

Özellikle araştırmayı finanse edenler yadsınamaz bir biçimde araştırma konularının seçimini etkilemektedir (örneğin, işgücü ve istihdam üzerine çalışmalar ya da değerlendirmelerde vurgulamalar yoluyla). Gene de durum her yerde aynı değildir; siyasal bağlamların etkisi çeşitlidir ve nadiren kesindir. Kültürel hizmetler sağlayan endüstrilerin yönlendirilmelerinde ve yeni teknolojilerde çelişki olabilir ve asıl direnç buradadır. Kısacası, burada araştırılması gereken boşluklar bulunmaktadır.

Yapay sınırlar sıklıkla yetişkin eğitimi araştırmasını etkilemektedir. Bazı zamanlarda bu sınırlar, yetişkin eğitimi araştırmasının kendi kendine koyduğu engeller halini almaktadır. Belirli bölgelerde, bu epistemolojik ve geleneksel kurumsal sınırları aşma çabası bulunmaktadır. Bu yönüyle eğer yetişkin eğitimi araştırmasında açık ve örtük tutumlar arasında sürekli bir gerilim söz konusu ise, yeni eğilim, açıklık yönündedir. Bu eğilim disiplin içinde ve disiplinler arası diyalog, eğitimin, işgücünün, kültürün farklı alanlarındaki araştırmacıların görüş alış-verişlerini içermektedir. Belli bölgelerde, araştırmacılar belli konulara farklı bir şekilde yaklaşmayı mümkün kılan çok-disiplinli gruplara katılma eğilimi göstermektedirler. Bu, yetişkin eğitimi araştırmacılarının bir kimliği, sorgulama duygusu ve kuramsal yaklaşımlar ile ilgili diyalog kapasitesinin olması gerektiği anlamını taşımaktadır.

Tüm bunlarla birlikte diğer eğitim alanlarına yetişkin eğitimi deneyimlerini dahil etme (ve bunun tam tersini), halk eğitimi yoluyla genel ve mesleki eğitime erişimi sağlama ve ya teknik eğitim ya da çalışan sınıfların gerçek ihtiyaçları ile ilgili yapılan araştırmalar yoluyla halk eğitimine erişim sağlama yönünde de çabalar bulunmaktadır.

Profesyonel araştırmacıların artan sayıları ile uygulamacıların bir kısmının sürece dahil olma isteği arasında gerilim gözlenmektedir. Başka bir gerilim de, araştırmacılar ve kendi çalışmaları üzerinde eleştirel düşünmeye çağrılan uygulamacılar arasında dikey bir yönetim yaklaşımı ile işbirlikçi yaklaşım konularında görülmektedir. Son bir gerilim de, daha küresel akademik perspektiflerle (tarihsel, siyasal ve felsefi) uygulamayı geliştirmeyi hedefleyen dar amaçlar arasındadır.

Araştırma konuları ve perspektiflerinde bir dizi değişim gözlenmiştir. Bu değişimlerin bazıları şunlardır:

- Çeşitli bağlamlarda öğrenmenin yöntem ve uygulamalarının altında yatan anlam ve koşullar;
- Yalnızca psikolojik durumlar yerine yetişkin öğrenme ve öğretiminin sosyolojik durumları;
- Odağın öğrenenlere aktarım ya da müdahalelerden, öğrenenler ve onların gerçek ihtiyaçlarına kaydırılması;
- Envanter çıkartmak ya da kültürel eksiklik ölçülmesinden farklılaşmış bilginin tanınmasına doğru bir hareket;
- Değerlendirme araştırmasının eleştirisi ve dönüşümü;
- Okumaz-yazmazlık üzerine istatistiklerden kültürel ve çeşitli özgül iletişim stratejilerinin gözlemlenmesine doğru değişim;
- Temel çevrelerin üretmiş olduğu sistemize edici bilgiye katkı;
- Yetişkin eğitimi ve sivil toplumun güçlendirilmesi;
- Cinsiyet, yaş ve kültürel ayrımcılık üzerine araştırma alanlarını geliştirmesi;
- Araştırma bulgularının eylem planlarına dönüşümü;
- Geleneksel öğretme işlevinden bağımsız öğrenme için olanak sağlayan koşulları hazırlamaya yönelik değişim;
- Yetişkin eğitiminin, çocukluk dönemi eğitimi, daha sonraki eğitime katılım ve kültürel çevrelerin birbiriyle ilişkili olduğu daha geniş bir perspektife entegrasyonu. Dolayısıyla yetişkin eğitimi herhangi bir ülkede ortaya çıkan sürekli eğitim modeli ve o ülkenin kendi perspektifleri bağlamında değerlendirilmektedir.
- Yetişkin eğitiminin, işgücü piyasası ve geçiş ekonomilerindeki işsizlik ile ilgili problemleri;
- Bu konuların çoğunda görülen toplumsal cinsiyet faktörü.

Tüm bunlara karşın bazı alanların yeteri kadar analiz edilmediği görülür:

- Özel yaşamın politik boyutları;
- Kültürel kimlik, feminist kimlik, melez kimlik;
- “Halkın bilgisi”nin kapsam ve zenginliği;

- Kültürel eşitsizlikler;
- Yaş ayrımcılığı;
- Geçiş halindeki ekonomilerde yetişkinlerin yeni öğrenme ihtiyaçları;
- Temel yetişkin eğitime alternatifler, örneğin Kuran Okulları;
- Yetişkin eğitiminin kuramsal temelleri;
- Yetişkin eğitiminde devlet, sosyal partnerler ve katılımcılar arasındaki işlevler ve rollerin ayrımı;
 - Farklı bağlamlardaki yetişkin öğrenme süreçleri; kadınların ve yaşlıların öğrenme süreçleri;
 - Düşük düzeydeki okur-yazarların matematik öğrenme stratejileri;
 - Araştırmada motivasyon: Araştırma konuları/problemleri ve perspektiflerinin seçilme süreci.

4- Gelecek İçin Gündem: Uluslararası diyaloga ve araştırmanın önemine doğru bir yönelim

“Eğilimler ve gelecekteki gereksinimler” teması altında üç ana başlık ele alınmıştır: uluslar arası diyalog gereksinimi; yaklaşımda ve araştırma yöntemlerinde yapılacak bir değişikliği gerektiren daha ciddi araştırma gereksinimi; ve son olarak, uluslar arası ölçekte araştırılabilecek olan bazı konular.

4.1 Uluslararası diyalog

Dünyanın tüm bölgelerinde araştırmanın gelişimi ve uluslar arası diyalog için belli önkoşullar vardır. Bunlar şu şekilde belirtilebilir:

- a. Bilgiye erişimin geliştirilmesi;
- b. Veritabanlarının tasarlanmasına ve gelişimine katılım; bilginin düzenleme yöntemlerinin geliştirilmesi; hangi bilginin varolduğu ya da ilişkili olduğu konusunda kimin karar vereceği, hangi bilginin kayda değer hangisinin elenebilir olduğuna kimin karar vereceğine ilişkin verili olan bilgiyi sorgulama;
- c. Araştırmanın uluslararası tanınır olması için kuralların değerlendirilmesi; örneğin bir araştırmayı “bilimsel” yapan, ona akademik ya da entelektüel statüyü kazandıran şey nedir?
- d. Araştırmacıların “görünmez okul”u.
- e. Dünyanın çeşitli bölgeleri arasında diyalog ve koşulların çeşitliliğinin kabulü.

4.2 Anlamli araştırma

Daha etkili uluslararası araştırmaların geliştirilmesi için, kullanılan yöntemler ve araştırma tutumlarında değişimlere gereksinim vardır:

1. Daha iyi sonuçlara ulaşma: araştırma teknik/yöntemlerinin gelişimi;
2. Yetişkin eğitiminin kendine ait kimliğini koruyarak engellerinin kaldırılması.
3. Ahlaki düşünceler: farklı alanlardaki araştırmaların yetişkin eğitimi alanındaki araştırmacılar tarafından ortaya konan değerlere etkisinin incelenmesi.
4. Bugüne değin yapılan araştırmaların eleştirel değerlendirilmesi: eski varsayımların sorgulama, sonuçlarını değerlendirme gereksinimi ve sonuçlar ile bizim varsayımlarımız arasında bir bağ olup olmadığının sorgulanma ihtiyacı;
5. İletişim ve diyalog modelleriyle ilişkili olarak karşılaştırmalı araştırmalarda kullanılan yaklaşımlara eleştirel bir bakış;
6. Yetişkin eğitiminin neyi başarabileceğinin aydınlatılması; halen yetişkin eğitiminden çok fazla şey beklenmektedir;
7. Yetişkin eğitiminin (eğitim karşısında- yetiştirim) uygulamalı gerçekliği ile gelişim yaklaşımı arasındaki bağlantının keşfi;
8. Araştırmacılar ve uygulayıcılar arasındaki eşgüdüm;
9. Gelişen yeni terminolojinin değerlendirilmesi ve ona olan tepki.

4.3 Araştırma konularının uluslararası boyuta ulaşması

Yetişkin öğrenmesindeki bilgi birikimine çok sayıda konu anlamlı katkılar sağlayabilir:

1. Öğrenmenin niteliğine etki eden süreçler ve etmenlerin tespiti;
2. 1960'tan 1990'a ve Jomtien'den bu yana çeşitli ülkelerde ve dünyanın farklı bölgelerinde yetişkin eğitiminin son dönem küresel tarihinin ana hatları;
3. Paralel ve eş zamanlı yetişkin eğitimi sistemlerinin ve bunlar arasındaki hem var olan hem de olası ilişkilerin tanımlanması;
4. Yetişkin öğrenmesine çeşitli kültürel yaklaşımların tanımı: yerel bilgi, öğrenmenin kültürel tarzı, formal öğrenme ortamlarının dışında öğrenme.

5. Devlet, işletmeler, Sivil toplum örgütleri ve diğerleri ile “yeni ortaklık” alanlarının, adalet, erişim ve kaynak yönünden incelenmesi.

6. Sivil toplumun geliştirilmesinde yetişkin eğitiminin rolünün tanımlanması

7. Yetişkin eğitiminde müfredat geliştirme için farklı ahlaki temellerin –değerler sistemi- değerlendirilmesi;

8. Yetişkin eğitiminde yeni iletişim ve bilgi sistemlerinin kullanım potansiyelinin değerlendirilmesi;

9. Yetişkin eğitiminde geçmiş araştırmaların eleştirisi, bunların dünya çapında eşitsiz gelişimi ve dağılımı;

10. Ülkelerde ve bölgelerde kapasite inşası için farklı modellerin değerlendirilmesi: bilgi ağları, yayınlar, seminerler ve yetiştirim;

11. Yetişkin eğitimi ve öğrenmesinin farklı kuramsal çerçevelerinin incelenmesi;

5. Uluslararası işbirliği

Araştırma, eğitim ve bilgi alanında Kuzey/Güney ve Doğu/Batı ilişkilerinin mevcut durumu değerlendirilmiştir.

Çeşitli biçimlerde tanımlanan başlıca problemlerden biri, Kuzey ve Batı’da yapılan araştırmanın etno-merkezciliği ile ilgilidir: Söz konusu olan kuram ve yöntemde, ilgili kurumlarda, mali destekte, iletişim kodlarında, İngilizcenin bilimsel alanda kullanımında, telif haklarında, bilimsel yayınların dağılımında, ölçütlerde ve araştırmaya değer katan ritüellerde Kuzey ve Batı araç ve yöntemleri esas alınmıştır.

Yine de, bilgi ve yeni iletişim uygulamaları ile bağlantılı (örneğin: elektronik posta) olduğu için özellikle mevcut serbest piyasa koşullarında bazı değişiklikler olanaklıdır.

Uluslararası işbirliği için koşullar

Uluslar arası işbirliğinin, eşit fakat farklı aktörler arasında yapıcı bir diyalog oluşturabilmesi için bazı koşulların sağlanması gerekir:

- Konuların yüzeysel bir tanımından daha çok uygulama ve bağlamın kendisi, yürütülen araştırmalar için başlangıç noktası olmalıdır.
- Her bir ülkenin meydana getirdiği araştırma geleneği kabul edilmeli ve saygı duyulmalıdır.

- Materyal ve araç önerildiğinde, ülkenin gerçekliğine göre eleştiriye yer verilmelidir.
- Güney Yarıküre'deki ulusların gündelik gerçekliğine dayalı kendi teorilerini geliştirmeleri için onların istekleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- Güney Yarıküre'deki araştırmacıların izlediği yol Kuzeydekilere uygun gelmese bile Güney Yarıküre'deki araştırmacıların yeterlikleri kabul edilmelidir.
- Bazı araştırma faaliyetlerinde kesinti yaratabildiği için, araştırma konularında “moda”dan kaçınılmalıdır.
- Son olarak, iki şeyden kaçınılmalıdır: Birincisi, araştırmacıların yerel pratiklere aşına olmamasından kaynaklı olarak araştırma ve uygulama arasında mesafe yaratılması (örneğin bağlam dışı süreçler); ikincisi, aktivizm – örneğin eylemin araştırmanın önüne geçmesi.

Öneriler

Aşağıda entelektüel işbirliğinin küresel ilişkilerinde değişim için bazı önerilerde bulunulmuştur:

- Eski sosyalist ülkelerde ve Güney yarım küre 'de bilgi değişimini, dökümanlara erişimi, bilgi ağları ile yetiştirimi ve araştırma sonuçlarının yayımlanmasını teşvik eden gelişim altyapısına yatırım yapılmalıdır.
- Kendini adama, dayanışma, bağlılık gibi diğer araştırma tarzlarına olumlu yaklaşılmalıdır.
- Demokratik tartışmanın genişlemesine ve ilerlemesine yardım eden araştırma bulguları desteklenmelidir.
- Üniversite dışındaki yerel ya da bölgesel araştırma bilgi ağlarının oluşumu kolaylaştırılmalıdır.
- İletişimsel bağlamda karşılaştırmalı araştırmalar teşvik edilmeli ve özellikle, ilgilenen ülkeleri kapsayabilen uluslararası projelere başlanmalıdır.
- Güney yarımküre'den araştırma bulgularının geliştirilmesi ve dağılımı sağlanmalıdır.
- Hükümetler ve araştırmacıların kendi aralarındaki sürekli diyaloglar teşvik edilmelidir.
- Entelektüel işbirliğinin başarılı olduğu projelerin analiz edilmesi sağlanmalıdır.

- Yetişkin eğitiminde işbirliğine dayalı araştırma konusunda seminerler (UNESCO Yetişkin Eğitimi Enstitüsü'nde) düzenlenmelidir.
- Güney'de ve Doğu'da gerçekleşen bölgesel değişimler ilerletilmelidir.
- Araştırmacıların "görünmez okulu"nun gelişiminde yeni teknolojilerin edinimi ve kullanımı desteklenmelidir.
- UNESCO'nun çeşitli kurulları arasında yetişkin eğitimi ile ilgili entelektüel işbirliği gelişiminin olanakları değerlendirilmelidir.
- Araştırma fonlarının tahsisine ilişkin ölçütler değiştirilmelidir.
- UNESCO bölgesel bürosunda araştırma için bütçe kalemleri yaratmak ve UNESCO yayınları için kaynak fonlarının tanıtımı sağlanmalıdır.
- Son olarak, bilimsel çalışmaların ulusal dillere çevrilmesi sağlanmalıdır.

SONUÇ

Mevcut araştırmalarda başlıca eğilimler ele alındıktan sonra katılımcılar, standart evrensel bir görüş yaratmak yerine iyi niyet ruhu ve demokratik entelektüel işbirliği içinde çalışan dünyanın farklı bölgeleri ve farklı perspektiflerini temsil eden araştırmacıların görünmez bir okul yaratması için şunların geliştirilmesinin önemini vurguladılar: Daha eleştirel araştırmalar ve mevcut bilginin varsayımlarını sorgulayan "karşıt araştırmalar"; bölgesel, kültürel ve tarihsel farklılıkları daha fazla hesaba katan bağlamsal araştırmalar; uluslar arası düzeyde işbirliğine dayalı araştırmalar.

Önümüzdeki en temel sorun şudur: Yetişkin öğrenmesindeki bilginin paylaşımcı ve çoğulcu yapısını inşa etmeye yardımcı olmak. Bu yapı, farklı kültürel kimliklere saygı duyarken küresel dayanışmayı güçlendiren hem sosyal hem de kişisel boyutları olan bir yapıdır. Bir başka deyişle, yetişkin öğreniminin değişen gerçekliğini yeniden yapılandırma çabalarındaki demokratik bir yapıdır.

Seminer katılımcılarının listesi

Paul Bélanger, Seminer eş başkanı
UNESCO Yetişkin Eğitimi Enstitüsü Müdürü, Hamburg, Almanya.

Madeleine Blais, Seminer eş başkanı
Kanada Yetişkin Eğitimi Enstitüsü Başkanı, Montreal, Kanada.

Richard Bonokoski
Kanada Yetişkin Eğitimi Derneği, Toronto, Kanada.

Anita Dighe
Kıdemli Akademi üyesi, Yetişkin Eğitimi Ulusal Enstitüsü, Yeni Delhi,
Hindistan.

Maria Luisa C Doronila
Filipinler Üniversitesi, Eğitim Araştırması Programı Müdür, Quezon,
Filipinler.

Chris Duke
Warwick Üniversitesi, Rektör Yardımcısı, Coventry, İngiltere.

Hashin Abuzeid El-Safi
Arap Ülkeleri Bölgesel Eğitim Bürosu Uzmanı, Amman, Ürdün.

Jose Ramon Flecha Garcia
Yetişkin Eğitimi Araştırmaları Merkezi Müdürü, Barselona, İspanya.

Jean- Paul Hautecoeur
UNESCO Eğitim Enstitüsü, Hamburg, Almanya.

Heribert Hinzen
Alman Yetişkin Eğitimi Birliği, Uluslar arası İşbirliği Enstitüsü Müdürü.

İsabel İnfante Roldan
OREALC Temsilcisi, Santiago, şili.

Zoran Jelenc
Slovenya Yetişkin Eğitimi Merkezi Müdürü, Slovenya.

Michael Omolewa
Ibadan Üniversitesi, Yetişkin Eğitimi Bölümü Başkanı, Nijerya.

Kjell Rubenson
British Columbia Üniversitesi, Politika Çalışmaları Merkezi Müdürü,
Kanada.

Sylvia Schmelkes
Eğitim Araştırmaları Merkezi Müdürü. Meksika.

Alan Thomas
Kanadalı Yetişkin Eğitimi Birliği, Toronto, Kanada.

Serge Wagner
Quebec Üniversitesi, UNESCO Eğitim Enstitüsü, Montreal, Kanada.

Shirley Walters
Western Cape Üniversitesi, Yetişkin ve Sürekli Eğitim Merkezi Müdürü,
Güney Afrika Cumhuriyeti.